

Efter döden : En blick utåt de kristnas förhoppning /

Goltz, H. von d.

73 Cg Br.

Teol.
Apokalyp
Bis

Efter döden.

En blick utåt i de Christnas förhoppning.

Af

Prof. Dr. H. von der Holz.

Öfversättning från Tyskan

af

Joh. Gust. Dack.

Men hoppet låter icke komma på stam,
ty Guds kärlek är utgjuten i vår hjerta
genom den Helga Andan, som oss gifwen är.

S. Pauli Epistel till de Romare: cap. 5: 5.

Stockholm,
A. K. Normans Förlags-expedition
(i kommission).

Pris: 50 öre.

1875.

Kungl. biblioteket

0 0000 000134081

Efter döden.

En blick utåt i de Christnas förhoppning.

af

Prof. Dr H. von der Goltz.

Öfversättning från Tyskan

af

Joh. Gust. Dock.

Men hoppet låter icke komma på skam:
ty Guds kärlek är utgjuten i vår hjerta
genom den Helga Andan, som oss gifwen är.

S. Pauli Epistel till de Romare: cap. 5: 5.

Stockholm,
A. L. Normans Förlags-expedition
(i kommission).

Ann. De under texten anförda Bibelställen skola uti deras sammanhang med framställningen till stor del wara begripliga för alla, men till en del endast för dem, hwilka äro förtrogna med grundtexten.

Stockholm, tryckt hos N. A. Normans Boktryckeri-Ättiebolag, 1875.

Beträffande vår framtid är intet så säkert som döden ¹⁾, intet så osäkert som hwad döden medför ²⁾.

Sjelfwa vårt personliga fortwarande måste wi mera tro med hjertat, än fatta med förståndet. Ty allt, hwad wi se och erfara utaf döden, är ett allmänt stillestånd och en oföränderlig upplösning. Förnuftet förer icke mycket längre. Det slutar tilläfwentyras, att ett fritt, sig sjelfmedwetet wäsende, såsom den menffliga anden, är alltför godt att medelst yttre förståbning blifwa kastadt tillbaka uti intet. Det må äfwenledes fordra, att denna närwarande werldsordning är alltför ofullkomlig för att redan wara slutändamålet för den allsmäktiga och allwisa kärleken. Men det är endast gifningar, och äfwenså lärer förnuftet, att å ena sidan eger ingen lekamen bestånd utan att lif innebör uti densamma, men å den andra sidan att också intet särskildt lif kan wara till utan lekamen, utan plats och werktyg för dess werksamhet. Uti intet fall är derför vårt personliga fortwarande efter döden rätt och slätt den i och för sig sjelfständigt lefwande själens stilsmesssa från kroppen, utan kan endast tänkas såsom öfvergång

¹⁾ Salom. prebif. 2: 16; Jobs b. 30: 23. ²⁾ Jobs b. 14: 10.

uti en annan ny form af tillwaron. Men om en annan sådan, för oss osynlig själen's lefamen kunna wi icke göra oss någon tydlig föreställning. Wisserligen känna wi osynliga krafter och ämnen, hwilka blott i sina werkningar äro för oss synbara, men inga **organismer**, som icke skulle wara bundna wid den synbara och widrörbara materien.

Och likafullt, huru mycket också erfarenhet och tänkekräft fasthålla oss inom strankorna för lifwet på denna sidan, — litwål talar uti djupaste grunden af vårt hjerta, uti närmaste samband med vår tro på Gud, högt och med tillförsigt den anande stämman: "Du eger något inom Dig, hwilket icke skall dö, enär det är ifrån Gud och för Gud".

Wacklande emellan denna hjertats tillförsigt och detta vårt inifränkta wetande hafwa forntidens och nyare tidens folk skapat sig fantasibilder angående menniskans tillstånd på andra sidan grafwen. Dessa bilder gestalta sig olika, allt efter deras grad af bildning och sätt att tänka. Men hos dem alla gör sig det omtalade wacklandet gällande.

Till exempel enligt Egyptiernes och Indianernes äfwenksom grekiske wises föreställning wandra själarne hwar för sig genom olika kroppar af dödlig natur. Menniskosjälarne hafwa ett högre ursprung, än deras dödliga klädnad förräder, de måste lefwa sig igenom en rad af djuriska eller menfliga kroppar för att luttras och fulländas för deras sista ändamål. Uti dessa föreställningar uttalar sig såwål det, att själen fordrar en lefamen för att werkligen lefwa, som och

att wi icke kunna föreställa oss någon annan kroppslighet än den, som oss gifwen är uti vår erfarenhet.

Människans ändamål är för Indianerne ett återvändande från allt söndradt och sinnligt wäsende till Gudomens fullkomliga lif, för Grekerne war det hwar och ens tysta och wanmättiga tillwarelse såsom skugga uti underjorden. Men höjde sig uti hedendomen förhoppningen widare och wäntade antingen för enstilde framstående hjeltar eller också för alla ett försättande ifrån döden in uti en ny werld af personligt lif, så tänktes detta lif på andra sidan grafwen i grunden endast såsom det stegrade uppreandet af jordist njutning och werksamhet. Den, som på jorden hade sin glädje af dryckenstap och sång, jagt och krig, han hoppades återfinna allt detta i det andra lifwet, och det i högre och fullkomligare mått.

Också de gamle Perser och Germaner sträckte sina förhoppningar icke längre; endast det utmärkte dem, att de förbundo ett allwarsamt åtskiljande af godt och ondt med deras förhoppningar och sarhågor för det andra lifwet.

Till den mest rena och sedliga uppfattning af lifwet efter detta kom under hedendomen den grekiska werldswissheten, nemligen hos Sokrates och Plato. De underordnade obestridligen tanken på döden under sträfswandet efter det högsta sedliga goda. Döden skall för den wise icke vara någon sträck, utan en fortgång till en högre grad i lifwet, afläandandet af den förnuftet hindrande och sträfswandet efter det goda besläkande sinnligheten, vara öfswergången till ett gudomligt lif i wisshet och dygd. Men äfwen dessa wise, hwilka ansågo den gudomliga gnistan hos men-

niskan högre, än stoftets förgängliga klädnad, åstadkommo icke någon klar föreställning om en icke kroppslig tillvärelse, och följaktligen en sådan som war oberoende af tid och rum, hos hwar och en själ efter döden. Idéen om ett andligt lif blef främmande för dem. Men deras på följder rika willfarelse war den, att de, under förutsättning af ett dygdigt sträfvannde, uti afläbandet af det sinnliga lifswet redan sågo i och för sig den sedliga befrielsen.

Tyvärr har denna odödlighetslära hos de grekiske wise, hwilka hwarken förstodo dödens allwar eller det ewiga lifswets herrlighet, haft ett alltför stort inslytande på föreställningen om döden hos våra christna folk. Må man tillåta mig ett för våra öron drifligt ljudande ord, jag säger det med estertanke. Läran om "själens odödlighet" är icke af christligt ursprung; ty för uttrycket "själens odödlighet", för att derwid sammanbinda människans förhoppning om ett annat lif, ligger den icke christliga tanken till grund, att döden endast har asseende på kroppen, att döden, såsom själens stilsmesssa från kroppen, wore i och för sig redan befrielsen från det sinnliga lifswets fel och brister, såsom ock från smärtor och lidanden. Christendomen lärer något annat. Den lärer: **Gud allena är odödlig**¹⁾. Döden är icke tillintetgörrelse utan ett tillstånd, och omfattar derför människans både kropp och själ. Christendomen gör en åtskilnad emellan odödlighet och personligt fortwarande efter döden. Wisserligen är döden för kroppen en annan och en fullkomligare upplösning än för själen, men äfwen själen öfswergår utan försöning uti ett dödstillstånd. Detta har fol-

¹⁾ 1 Tim. 6: 16.

fets föreställning under hedendomen med sitt stuggornas rike begripit på ett bättre sätt, än skolwiskheten.

Euligt christendomens lära är döden i och för sig icke öfvergången till en högre grad i lifwet, utan twertom den lön, hwarmed synden, efter fullgjord tjenst, belönar sina tjenare, försträckelsens furste¹⁾. Men den förhoppning, hwilken christendomen gifwer oss, är det ewiga lifwet uti Christo Jesu såsom Guds nådegåfwa, såsom en ny födelse för hela menniskan²⁾. Den christnes förhoppning är icke endast själen odödlighet, utan hela menniskans, själen och kroppens förnyelse till ett Guds beläte³⁾. Wi måste därför förut begripa den oss bekanta odödlighetsläran, när wi närmare samtycka till den förhoppning, som blifwit den christne gifwen för lifwet efter döden⁴⁾.

Sag wet ej, om många wänta sig upplysning utaf den christna läran beträffande så många frågor, hwilka hwarje gång å nyo och djupt sätta våra hjertan i rörelse, då en lucka i kretsen af dem, som wi älska, wänder vår längtan och vårt inre öga mot lifwet på andra sidan grafwen. Hwem känner icke till de wroliga och längtansfulla frågorna hos dem, som hafwa sorg: **Hwar** äro de aslidna? **Huru** tillbringa de sitt lif? **Hwad** uträtta de? **Slumra** de också i anseende till själen, tills kroppen uppstår ur stoftet? **Eller** wäga och werka de widare uti ett nytt Lifsens rike? **Weta** de något om, huru det går oss och hwad wi göra? **Då** skola wi på andra sidan grafwen återfinna och igenkänna dem, wi älska? **Skall** vår framtida förening med dem lifna den, hwaruti

¹⁾ Rom. 6: 23; Job. 18: 14. ²⁾ 2 Tim. 1: 10; 1 Petr. 1: 23. ³⁾ 1 Thes. 5: 23; 2 Cor. 5: 17. ⁴⁾ 1 Cor. 2: 9.

de på jorden stodo med of? Skola t. ex. barn på andra sidan grafwen förblifwa barn eller wäxa och komma till mognad? Är hwila eller arbete det förherrskande uti den andra werlden?

Underbart! På alla dessa frågor, hwilka djupt uppröra det mensfliga hjertat, från hwilka endast röheten håller sig på afstånd eller för hwilka den går ur wägen, förblir uppenbarelsen stum. Han lyfter icke den slöja, som en wis hand lagt öfwer våra ögon och öfwer vårt förstånd. Jag kunde wäl deröfwer uttala personliga förmodanden och fantastier; men der det är fråga om det christliga hoppet, finna dessa frågor direkte icke något swar.

Aller minst uti det gamla Testamentet. Här hwilar de Heliges förhoppning säkert wid Gud ¹⁾, men det lif, som Gud lofwar, afsidas framför allt uti rättfärdighet och salighet under det jordiska lifwet. Den herrligare framtid, hwarpå de fromme hoppas, affer folket. Endast enskilda aningar utaf upplysta Siares och skalders anda gå under trycket af de rättfärdiges lidande mera på djupet, de ana ett Guds förherrligande uti dem, honom tillhöra, långt bortom denna werldsålber ²⁾, men det förblir wid obestämda aningar. Ja, sällan blir det uti dessa profetiska röster klart, äfwen då de förete liknelser beträffande uppståndelsen ³⁾, huruwida utfigterna till uppståndelse åter för en förswunnen lefnad, till återställandet af allt godt, endast affe det i nya släkten fortleswande folket ⁴⁾, eller hwar person för sig ⁵⁾. Först wid slu-

¹⁾ Ps. 42 och 43. ²⁾ Esaj. 25: 8; 26: 20, 21; 65: 23; 66: 22, 23. ³⁾ Hefek. 37; Esaj. 35: 10; 65: 20; Zach. 8: 4. ⁴⁾ Sålendes neml. Esaj. 24—27. ⁵⁾ Detta på det bestämdaste Esaj. 53.

tet af den gammaltestamentliga tiden blir förväntan efter ett personligt nytt lif och en de hänsöfna rättfärdiges medwetna salighet en utbildad lära¹⁾. Hoppet om en det godas seger öfver det onda²⁾, en hela werldens delaktighet uti Abrahams wälsignelse³⁾, ett Guds heliga folks utbredda herrawälde öfver all jordens folk⁴⁾ sträcker sig tillbaka till början för den heliga historien och profetian. Men de klara utsigterne till personlig delaktighet uti Guds salighet uti en werld på andra sidan grafwen framträda först gansta sent, fullkomligt bestämdt och allmänt först uti den religiösa skolan efter exilen. Nu först uppenbarar i detta affeende också det den Helige Andes släkt genom det gamla Testamentet, att utsagorna om ett dödsrike utan språk och utan lif blifwit hållna fria från äfventyrlige och orene fantastier samt icke dölja dödens allwar, och att det glada hoppet om en herrlig framtid för Guds folk upprättade de trogne under allt förtryck och all strid på jorden. Därför höra wi redan under det gamla förbundet det ord, det löfte, som redan på jorden låter en se himmelen⁵⁾: "När jag hafwer dig, så frågar jag efter himmel och jord intet. Om mig än kropp och själ försmåttade, så äst du dock, Gud, alltid mins hjertas tröst och min del". "Jag" (Gud) "är ditt bestärm och din gansta stora lön"⁶⁾.

Och huru förhåller det sig med det nya Testamentet? Afwen Frälsaren, då det är fråga om en upp-

¹⁾ Dan. 12: 2, 3; Salom. pred. 11: 9; 12: 7, 14; 2 Macc. 12: 43, 44. ²⁾ 1 Moseb. 3: 15. ³⁾ 1 Moseb. 12: 3; 18: 18; 28: 14. ⁴⁾ 4 Moseb. 14: 21; 24: 17—19. ⁵⁾ Ps. 73: 25, 26. ⁶⁾ 1 Moseb. 15: 1.

lysning beträffande tillståndet efter döden, har ej lärt någonting väsendtligen nytt. Då han i parabeln om den rike mannen och den fattige Lazarus ¹⁾ tager sine bilder ur de dödes werld och i Hades stiljer emellan ett rum för eldsqwal och ett Abrahams stöt, eller då han försäkrar rövaren på korset ²⁾, det denne, icke först dagen för hans ankomst uti sin herrlighet, utan redan i dag skulle vara med honom i paradiset, så woro "Abrahams stöt" och "paradiset" beskrifningar på de rättfärdigas rum uti dödsriket, och eldshelwetet ³⁾ beskrifning på de ogudaktigas rum i samma rike; allt detta förefann Jesus redan utprägladt uti den Judiska skolan. Äfwenledes läran om Guds yttersta dom, hwilken skall tilldöma hwar och en, i öfwerensstämmelse med den sedliga frukten af hans jordiska lefnad, salighet eller osalighet, lif och död wid hans uppståndelse en gång, har Jesus icke först uppställt, utan förefunnit ⁴⁾.

Men utan twiswel har Frälsaren, och ännu mer än hans lära har hans egen död och uppståndelse från de döda gifwit åt de troendes förhoppningar en fullkomligt ny riktning och ett alldeles nytt innehåll. Uti denna det nya förbundets anda har Jesus redan wisat twislarne tillbata till det gamla Testamentets Heliga skrift. Af det faktum, att den ewige Guden kallar sig Abrahams, Isaaks och Jakobs Gud, efter det dessa fäder länge sedan wandrat all föttets wäg, har han dragit den kraftiga slutsatsen ⁵⁾: Gud är icke de dödas utan de lefwandes Gud.

¹⁾ Luc. 16: 19—31. ²⁾ Luc. 23: 43. ³⁾ Gehenna till afskilnad ifrån Hades. ⁴⁾ Luc. 12: 5; Joh. 5: 28, 29. ⁵⁾ Luc. 20: 37, 38.

Den christnes förhoppning med afseende på lifwet efter döden har derför närmast intet att stäffa med tillståndet efter döden, utan den riktas sig emot ett nytt slutändamål för det menliga lifwet ¹⁾. Vår **umgängelse** är i himmelen ²⁾. Kristus såsom den andre Adam, såsom hufvudet för en ny skapelse, såsom den förstfödde ibland många bröder, visar oss, att målet för vår bestämmelse går vida ut öfver vår jordiska erfarenhet ³⁾. Menniskans sanna och egentliga bestämmelse uti Gud har blifwit ställd uti ett fulltomligt nytt ljus ⁴⁾; Kristus utgör sjelf vår förhoppning ⁵⁾, hwilken är helt och hållet besluten derutinnan, hwad wi skola blifwa **medelst Christum och med Christo**.

Jag anser det derför för en osed wid begagnandet af den Heliga Skrift, så widt utbredd också bland christna den än är, att wi, under föregifwande att wi rådfrågat Guds ord och låtit det afgöra, understödjade menliga förmodanden och meningar beträffande hemligheter, hwilka Fadren förbehållit åt sig allena, med ordalydelsen i ett bibelspråk. Det närmaste och enda föremålet för vår förhoppning är det nya himmelska lefnadsändamålet ⁶⁾, hwilket för oss, syndens och dödens menniskor, är fästadt wid Christum såsom den klenod, hwilken vårt löpande och kämpande skall afse. Uti detta vår förhoppnings ändamål kunna wi urskilja, hwad wi hafwa att hoppas för **vår egen person**, och hwad wi hafwa att hoppas för **menlighet och werlden**.

¹⁾ 2 Tim. 1: 10; 1 Petr. 1: 3, 4. ²⁾ Phil. 3: 20. ³⁾ Rom. 5: 12—21; 8: 29, 30; 1 Cor. 15: 20—22, 42—49. ⁴⁾ Eph. 1: 3—12. ⁵⁾ Col. 1: 27; 1 Thess. 1: 3; 1 Tim. 1: 1. ⁶⁾ Phil. 3: 13, 14; 2 Tim. 4: 7, 8.

Swad wi, hwar och en för sig, hafwa att hoppas, det låter sammanfatta sig uti trenne hufwudpunkter; dessa äro:

1) ett **Guds åfsådande** uti den förklarade Christi herrlighet, ett åfsådande, hwilket icke är hämmadt af något täckelse och af det orent är;

2) fullkomlig **frihet såsom tillhörande Guds söner**, en innerlig rörelse- och werksamhetsdrift utaf Christi anda såsom den allt beherrskande grunden för: vår lefnad, en frihet, som ej är grumlad af någon wanart och synd;

3) **kroppens fullkomliga förklaring** till ett fulländadt Guds beläte och till likhet med Christo, en förklaring, som är fri från all smärta och död.

Guds åfsådande!¹⁾ Swad skola wi tänka oss derwid?

Gud, den Ewige och allestädesnärwarande, den öfwer tid och rum upphöjde, kan uti egentlig mening icke åfsådas²⁾, åfwen icke från renare fält, än våra det nu äro. Men likwäl känna wi redan nu uti de ögonblick, då wi mera ofördradt samla våra tankar och stämmas till djupare andakt, en så gripande förnimmelse af hans närhet och närvaro uti oss och uti allt det, som omgifwer oss, att wi härutinnan ana huru det blifwande åfsådandet af Gud kan vara bestaffadt, då sinnenas brotigt werlande intryck och våra hjertans hårdhet icke längre skola vara till hinder för det inre ögats klarhet. Nu känna wi allt, Gud och werlden, endast styckewis, d. w. s. wi kunna blott från en del åfsåda det hela, blott från enstildes åfsåda den Ende; men då skola wi werkligen känna honom

¹⁾ Matth. 5: 8; Joh. Uppenb. 22: 4. ²⁾ Joh. 1: 18; 1 Tim. 6: 16.

såsom wi också af Gud kände äro ¹⁾. Wi skola såda Allt uti den Ende och den Ende uti Allt.

Detta framtida Guds åskådande beror på kärleken ²⁾. Den fulländade kärleksgemenskapen emellan Gud och oss skall stänka oss en sådan insigt beträffande den allena Helige, att Guds innersta blir blottadt för oss, och äfwen werlden skall uti Guds ljus blifwa oss allmänt bekant och begriplig.

Men detta begripande af Gud såsom kärleken och medelst kärleken möjliggöres igenom en **verklig åskådning** uti egentlig bemärkelse ³⁾. Såsom menniska har Christus blifwit den som bärer Guds herrlighet ⁴⁾, på ett lekamligt sätt, såsom Apostelen säger ⁵⁾, bor uti Christo det gudomliga wäsendets fullhet. Men den christnes närmaste förhoppning är, att såda Herren Jesum sådan som han är; ty Han will att de, hwilka Fadren honom gifwit hafwer, skola wara hos honom och såda hans herrlighet ⁶⁾, och i denna bemärkelse heter det: "Wi se nu genom en spegel uti ett mörkt tal; men då ansigte emot ansigte" ⁷⁾. Christus är Guds ansigte, Guds herrlighet, Guds afslöjade helighet ⁸⁾. Uti den förherrligade Menniskosonen är allt uppenbarelse af det gudomliga wäsendet ⁹⁾, och uti honom skall allt, hwad Gud för oss menniskor är, på ett så genomskinligt, så tillgängligt och fattligt sätt uttala sig för oss, att wi uti Christi åskådande först riktigt skola förstå hans ord: "Den mig ser, han ser Fadren!" ¹⁰⁾ Intet om Gud blir

¹⁾ 1 Cor. 13: 9—12. ²⁾ 1 Joh. 4: 7, 8, 12. ³⁾ 1 Joh. 3: 1, 2. ⁴⁾ Joh. 1: 14. ⁵⁾ Col. 2: 9. ⁶⁾ Joh. 17: 24. ⁷⁾ 1 Cor. 13: 12. ⁸⁾ 2 Cor. 3: 18; Joh. 1: 14. ⁹⁾ Col. 2: 9. ¹⁰⁾ Joh. 14: 9, 20; 12: 45.

of fördoldt och mörkt, när wi hafwa stådat Christum uti hans herrlighet; ty han bärer Guds herrlighet icke blott oförminskadt, utan på sig äfwen just så, som den för of mennistor är beslutad och uppenbar.

Följaktligen hafwa wi att wänta Guds åstådande, hwilket Guds nedlåtande nåd ännat åt of, utaf en fullkomlig Jesu Christi uppenbarelse i sin herrlighet¹⁾. Derutinnan kommer wår förhoppning till sin höjd, att Christus, den förborgade, blifwer of uppenbar, och wi ståda honom ansigte emot ansigte²⁾. Derigenom bortfalla alla willfarelser, alla twifwel, all wår kunskaps inkränktthet utaf sig sjelf, och det icke en gång förefinnes längre någon skenbar motsägelse emellan wårt förnuft och Guds sanning. Wi skola känna Gud så, som wi sjelfwe kände äro.

Det andra, som wi för wårt personliga fulländande hafwa att wänta uti lifwet efter detta, det är den fullkomliga friheten såsom tillhörande Guds söner³⁾, d. w. s. ett andens lif, som ej kan grumlas utaf någon köttets egenstap att kunna frestas och af des swaghet.

Den christne, äfwen den mest försigkomne, är ännu stadd i helgelsen⁴⁾, och denna består uti det dagliga underkufwandet och spåkandet af köttet, des lusta och tröghet⁵⁾. Ju mer den christne växer till, desto mera innerlig och allwarlig blir den honom pålagda kampen. Men den himmelska källens klenod lofwar of Guds barns herrliga frihet. Det gif-

¹⁾ Joh. Uppenb. 21: 3; 22: 4. ²⁾ Col. 3: 3, 4. ³⁾ Rom. 8: 19, 21. ⁴⁾ Phil. 3: 12. ⁵⁾ Col. 3: 5; Ebr. 12: 14.

wes intet högre, intet mera dyrbart för menniskan, än friheten, men också knappast någonting, som blir af menniskorna efteröft på så galna wägar, som den blir det. Frihet eger rum der, hwarest icke längre något twång, någon tuktan till det goda är af nöden¹⁾, hwarest det fordrande "Du skall" blifwit ett gladt "jag will, jag kan ej annorlunda"²⁾. Uti friheten, som är wår förhoppning i Christo, skall wår egen wilja helt och hållet wara uppfylld af Guds heliga wilja och wara af densamma drifwen³⁾. Wårt behof, wår ohämmade drift inifrån skall det wara att hos oss tillstädja endast rena, goda, sköna tankar och bilder, önskingar och föresatser⁴⁾. En frisk, lustig Lifsens flod skall fritt och oupphörligt utströmma ur wårt wäsendes innersta helgedom och wedergwickande och fruktbargörande utgjuta sig genom hela wår warelse. Jäde blott känslan af att wara barn inför Gud skall wara ogrumlad, utan också hela wår lifswerksamhet skall wara manligt stark och dock hafwa barnasinne och barnasätt. Genomträngda och beherrskade af Guds anda stola allt wårt wiljande och sträfswande hafwa synnit inre enhet, fullkomlig jemnwig, werksam kraft. Hwem skulle icke darra af glädje och längtan wid en sådan utsigt! Det, hwarpå hwar och en christen under smärtor arbetar och dock icke fullkomligt winner, det skall utgöra en besittning, som ej kan förloras. Detta icke längre syndiga kunnande utgör den sanna friheten, hwaruti wårt menniskowärde består. Blott denna frihet, hwartill Guds Son leder oss, gör oss i sanning och för alltid frie⁵⁾.

¹⁾ Rom. 8: 2. ²⁾ 1 Joh. 3: 9; 5: 18. ³⁾ Rom. 8: 14.

⁴⁾ Phil. 4: 8. ⁵⁾ Joh. 8: 36.

Äfwen Guds barns friflifwande uti lifwet på andra sidan grafwen åstadkommes i Christo, det utgör ej någonting annat än den fullkomliga fullbordan af ordet: Jag lefwer, dock icke nu jag, utan Christus lefwer i mig ¹⁾. Och friflifwandet i Christo heter: att hafwa utaf fri kärlek blifwit en lem uti Christi lefamen ²⁾. Wi skola uti fulländningens tillstånd icke längre wilja wara något för oss sjelfwe, utan lefwa helt och hållet för Herren. Men uti Herren ställa wi oss frie uti den ställning såsom ledamot, hwilken han har anwisat oss uti sin lefamen, uti den återlösta menffligheten ³⁾. Att här uppfylla vår plats, här tjena honom uti den oss anwisade tjensten uti förbindelse med alla andra ledamöter uti den stora kroppen, det skall utgöra vår ära och herrlighet och vår fröjd och salighet. Fullkomligt frie skola wi wara, då En kärlek skall hafwa renat, ordnat och sammanbundit all annan kärlek. Och dertill skall det en gång komma, detta är vår förhoppning.

För det tredje slutligen **kroppens förklaring!** "Detta förgängeliga måste iffläda sig oförgänglighet; det warder sådt i skröplighet, och skall uppstå uti kraft; det warder sådt ett naturligt lefamen, och skall uppstå ett andeligt lefamen" ⁴⁾. Det är swårt att göra oss en föreställning derom, huru detta skall tillgå, och huru den andeliga lefamen i den tillkommande werlden skall stå i sammanhang med denna werldens naturliga lefamen. Men i anseende till det tillförlitliga i

¹⁾ Galat. 2: 20. ²⁾ Eph. 4: 12—16. ³⁾ Joh. 13: 34, 35; 17: 21—23. ⁴⁾ 1 Cor. 15: 42—49, 53, 54.

wår förhoppning äro sådana frågor af ingen wigt. Herren wet det, huruwida en grodd utaf de åt upplösning hemfallne den jordiska kroppens beståndsdelar utgör sådeskorntet till wår uppståndelselekamen, eller om denna skall af anden bilda sig på nytt till wårt jag och endast hafwa likhet med wår nuwarande kropps ursprungliga skapnad. Såsom dessa frågor icke betinga wår förhoppning, så finna de också icke något tillförlitligt swar. Den enda hufwudsafeten utgör det: ett nytt lekamligt lif är ämnadt åt oss, hwilket icke längre är utsatt för döden, ströplighet, smärta och brist på renhet ¹⁾. Wårt inre lif skall hafwa ett ställe och ett werktug för sin werksamhet, hwilket skall wara fritt från löttets hölje och twång, blott och bart den Helige Andes boning och fullkomligt redobogna werktug, ett Guds tempel uti egentlig bemärkelse ²⁾. Ingen motsägelse skall längre ega rum emellan lött och ande, enär den nya kroppen endast skall lämpa sig för att tjena, lyda och tillika wara full af kraft, helsa och, bringad i behörig ordning, wara sin uppgift wugen.

Hurudan skall denna nya andliga lekamen wara beskaffad? Wål kunna wi ana, att i den förklarade kroppens lif skall mått för tid och rum, rörelse och styrka wara något helt annat, än i denna fattiga dödsfens kropp ³⁾; wi kunna ana, att den nya kroppens sinnen eller observationswerktug, att des leder eller werksamhetswerktug göra oss för hwarandra mera klare, tillgänglige och werksamme. Den skall wål låta oss igenkänna wår nuwarande kropps ursprungliga

¹⁾ Rom. 8: 21; Joh. Uppenb. 21: 4. ²⁾ 1 Cor. 6: 19; 2 Cor. 6: 16. ³⁾ Phil. 3: 21; Rom. 7: 24.

skapnad, allbenstund den är vår lefamen och ett verk af samma Gud, som skapat oss. Men likväl skall den blifwa mycket mera fri, ljus, rörlig, werksam och ännu mer, än vår nuwarande, tydligt uttrycka vår personliga egendomlighet, vår karaktär. Men allt detta är icke hufwudsaken; hufwudsaken är att, tillika med upphörandet af all smärta och all död, kroppen ej skall vara något hinder, utan ett willigt werktug för vårt heliga loiffjungande och för vår kärlek.

Men äfwen denna kroppens förklaring sker återigen uti Christo, den är endast det fullkomliga försättandet in i lifsgemenskapen med Christo, delaktigheten uti hans herrlighet ¹⁾. Då det blir uppenbart, hwad wi warda skola, blifwa wi honom like ²⁾. "Wi wänte Herran, hwilken vår ströpeliga lefamen skall förklara: på det han skall göra honom lik med sinom förklarade lefamen af den kraft, der han med förmår sig all ting underlägga" ³⁾. Vårt lif är tillika med Christo förborgadt uti Gud; men när vårt lif Christus uppenbarad warder, då warda ock wi uppenbarade med honom i herrligheten ⁴⁾. Följaktligen är den herrlighet, som wi hafwa att hoppas, förnyelsen af vår natur, våra samtliga lifswerktug, till ett Guds beläte, eller, hwad som är detsamma, till lifhet med Christo, den förklarade menniskones Son ⁵⁾. Detta är det ewiga Lifwets krona ⁶⁾, hwarom det heter: Denna tidens wedermöda är icke lika emot den herrlighet, som på oss uppenbaras skall ⁷⁾. Så högt

¹⁾ Col. 3: 5. ²⁾ 1 Joh. 3: 1, 2. ³⁾ Phil. 3: 21. ⁴⁾ Col. 3: 4, 5. ⁵⁾ 1 Cor. 15: 49; 2 Cor. 3: 18; Rom. 8: 29. ⁶⁾ Jac. 1: 12; Joh. Uppenb. 2: 10. ⁷⁾ Rom. 8: 18.

stättar Striften vår förhoppnings slutändamål, att den icke flyggar tillbaka för uttrycket: **Vi skola delaktige warda af Guds natur** ¹⁾).

Men hwad wi hoppas för vår egen person, det hoppas wi tillika för **menfsligheten** och i någon mån också för naturwerlden, hwaruti vårt lif är i så hög grad inweckladt; uti Christo upphör all egoistisk söndring emellan våra önsningar och sträfswanden, och på så sätt är vårt personliga hopp underordnad och inordnad uti den återlösta menfslighetens förhoppning. Leswande uti Gud äro wi ledamöter uti Guds werld, framför allt i den andens boning, som Gud åt sig uppbygger utaf leswande stenar ²⁾. Säk för hwarje själ för sig allena, utan för församlingen såsom hans kärlek skall Herren Christus blifwa uti herrlighet uppenbar såsom deß hufwud ³⁾. Guds barns samfund skall då under deß förklarade öfwerhufwud bilda och gestalta sig till ett fulländadt kärlekens rike ⁴⁾; och då skola icke blott werldens konungariken tillhöra Gud och Hans Smorda ⁵⁾, utan äfwen det operonliga creaturet skall, liksom det nu är delaktigt af dödd och strid, således en gång blifwa delaktigt af menniskans frihet och herrlighet och fritt blifwa från förgängelsens träldom ⁶⁾. Skapelsen af en ny himmel och en ny jord ⁷⁾ skall också göra menniskans boning till ett rum för ljuset, kraften och den herrligaste sfönhet ⁸⁾.

¹⁾ 2 Petr. 1: 4. ²⁾ 1 Petr. 2: 4, 5; Eph. 2: 20, 22. ³⁾ Joh. Uppenb. 22: 17; Eph. 1: 22, 23. ⁴⁾ Joh. 10: 16; Eph. 4: 12—16. ⁵⁾ Joh. Uppenb. 11: 15. ⁶⁾ Rom. 8: 19—22. ⁷⁾ Joh. Uppenb. 21: 1; 2 Petr. 3: 13. ⁸⁾ Joh. Uppenb. 21: 3; 22: 1—5.

På ett helt annat sätt, än nu, skola den förnyade naturens wäsenden och krafter då wara underdånige menniskans ande såsom warande Guds beläte ¹⁾. Wår tids storartade upptäckter och uppfinningar på naturens område äro endast ett förespel till det herrawälde öfwer naturen, hwilket blifwit ämnadt åt den himmelska menniskan ²⁾. Beträffande dessa saker kunna wi ännu mindre på annat sätt tala än i skuggbilder, än wi kunna det beträffande den personliga fulländningen. På så sätt talar den Heliga Skrift om konungens öfwer alla konungar, menstlighetens himmelske brudgums bröllopshögtid, då den förklarade församlingen skall blifwa förd till hans möte, såsom en smyckad brud till sin man, för att för alltid uti hans hus blifwa inhemtad och för att dela hans herrlighet ³⁾; den talar om ett himmelskt Jerusalem, der Gud skall bo ibland de Sina och hans herrlighet för dem skall ersätta solens ljus, dit endast rena och heliga wareser hafwa tillträde och hwari från ett lifsens watten och lifsens bröd skall utgå för andra ⁴⁾. Detta är det himmelrike, hwilket wi wänta såsom ett kommande uti Jesu Christi tillkommelse ⁵⁾.

Den flyktiga stunden tillåter öf icke att i detalj fullborda bilderna af herrlighetens rike och de uti dem antydda hemligheter. Endast En blick wilja wi wäga.

¹⁾ 1 Cor. 15: 24—28; Eph. 1: 19—23; Ebr. 1: 13, 14; 2: 5—11; Joh. Uppenb. 21: 24—26. ²⁾ 1 Cor. 15: 49. ³⁾ Joh. Uppenb. 21: 2; Eph. 5: 30—32; Matth. 25: 1—13; 22: 2. ⁴⁾ Joh. Uppenb. 21 och 22. ⁵⁾ Matth. 13: 43; 25: 34; 2 Tim. 4: 1.

Huru herrligt måste icke det vara, då hela det menfliga lifwet, renadt från allt ogudaktigt och ondt¹⁾, med sitt samfund af mångfaldiga grader, skall för våra ögon framställa sig uti Guds och hans heliga wiljas ljus; då wi fatta allt och hwart och ett uti des bestämmelse, som det eger för Gud och i för- måga af honom! Huru herrligt, då all förmåga och bekännelse förherrligar Gud uti hans werk, då endast umgängsamhet och arbete njuta och förtjena Guds goda gåfwor, och då allt detta sker uti kärlek, utan afund och strid, med ömsesidig handräkning och begäran! Huru herrligt, då menfligheten skall blifwa Ett rike utaf bröder, uti hwilket för hwar och en, äfwen den ringaste, des egendomliga herrlighet tillika utgör des salighet; uti hwilket hwar och en, äfwen den mest begäfwade, finner uti den andre sitt lifs ersättning och fullbordan; uti hwilket alle, klare för hwarandra uti kärleken, erkänna, äta och ära hwarandra såsom det, hwad de uti Gud äro, och därför bland hwarandra och för hwarandra tjena Gud, ut- rätta den ewiga heliga kärlekens werk!

Helt wist, lifwet på andra sidan grafwen skall icke vara något tråkigt, tomt enahanda, utan enheten uti Gud wid lifwets fullhet. Alla skola uti djupaste tillfredsställelse hwila uti Gud, men vara driftiga och måne uti hans loffjungande och uti hans tjenst. Hwilken förvirrad och dock salig erinran, hwilken till- wänt uti esterlesnad och förstånd, hwilket gladt åfsä- dande af det sönna uti Guds werk, hwilken munter utöfning och användning af de erhållna krafterna

¹⁾ 1 Cor. 15: 50; Joh. Uppenb. 21: 27.

skall icke uppfylla deras lif, kärlet och loffjungande, som hafwa del i Christi rike! Tid och rum, stund och ställe skola för oss icke längre utgöra hinder och strankor, utan wara medel och wäg för ett saligt och fruktbarande lif. Suru skönt skall det blifwa, att endast få umgås med helgade och wälsignade menniskor, få uti sig upptaga endast rena och gagneliga intryck, se menfligheten och werlden pånyttfödd och förklarad till Enhet och jernwigt, öfwertänka och tillbedja Guds barmhertiga och wisa styrelse med oss och hela werlden, uti hwilken styrelse äfwen lidandet och smärtan, ja också det jordiska lifwets synd och felssteg hafwa blifwit ledde mot himmelrikets och des ewiga Lifs herrliga slutändamål¹⁾.

Dock, låtom oss sluta. Salige de, hwilka såda detsamma!

Derutinnan sammanfattas allt: Gud skall i sin herrlighet uti Christo uppenbarligen bo ibland menniskorna, de skola alla blifwa fritt förenade uti En riktsorganism såsom ledamöter i En kropp under Christo såsom hufwudet, himmel och jord skola öfwerallt uppå sig bära de herrliga kännetecknen och underpanterne på Guds allmakt, wisheit och godhet. Dessa äro de utfigter, hwilka den christliga förhoppningen öppnar för den återlösta menfligheten. Dem gäller ordet²⁾: "Det intet öga sett hafwer, och intet öra hört, och uti ingen menniskas hjerta stigit är, det hafwer Gud beredt dem, som honom älska". Och uti en sådan förhoppning är vår personliga fulländning bunden wid menflighetens och

¹⁾ Rom. 8: 18; 2 Cor. 5: 17, 18; 1 Petr. 1: 6. ²⁾ 1 Cor. 2: 9.

werldens fulländning till himmelriket uti Herrens Jesu tillkommelse.

Men huru kunna wi tänka på detta ändamål utan att å nyo den frågan tränger sig på oss: Hvad hafwa wi närmaft att wänta uti döden och efter döden, då vår fulländning är fästad wid Christi tillkommelse i herrlighet, wid kroppens uppståndelse, wid skapelsen af en ny himmel och en ny jord?

Denna fråga sysselsätter oss mera ofta, men för den christne är den icke längre någon ängslig, någon befarad fråga. Vårt hjertas frid beror icke på des beswarande, ty ¹⁾ redan uti denna werlden ega wi uti tron på Christum det ewiga lifwet. Det ewiga Lifwet är icke något blott och bart sådant på andra sidan grafwen. Hwarken dödd eller lif, hwarken det närwarande eller det tillkommande, hwarfen det synligt är eller det osynligt är kan skilja oss ifrån Guds kärlek i Christo Jesu, vår Herre. Allt måste tjena dem, hwilka älska Gud, till det bästa ²⁾. Wisserligen riktas sig den christnes dittan och traktan efter himmelen, hwarest Christus är thronande på Guds höggra hand. Med Christo har han redan blifwit försatt in i det himmelska wäsendet; hans lif, hans umgängelse, hans stätt är uti himmelen ³⁾. Från detta wäsendtliga warande uti himmelen kan döden icke skilja den christne ⁴⁾, äfwen om döden ännu icke genast leder till den personliga fulländningens slutändamål, till förklaringen. Är Christus vårt lif, så är under

¹⁾ Joh. 6: 47. ²⁾ Rom. 8: 28—39. ³⁾ Phil. 3: 20; Col. 3: 1—3; Eph. 2: 6; 1 Petr. 1: 3—5. ⁴⁾ Rom. 8: 38, 39.

alla omständigheter döden en winning¹⁾, och ej någon förlust; döden måste föra närmare till Christo, icke rycka ofß bort från honom. Dersför kan den christne wid dödens närvaro med tillförsigt säga: Jag åstundar stillas hädan, och wara när Christo²⁾; också wet han, det de, som i Herranom affomnat, äro bergade och bättre i förwar än det uti denna werlden warit möjligt³⁾. Ty wi weta⁴⁾, att om denna hyddones wårt jordista hus nederslaget warder, så hafwe wi ena byggning af Gudi byggd; ett hus, icke med händer gjordt, det ewigt är i himmelen⁵⁾. Må wi nu förr eller senare blifwa beklädde med den nya klädnaden, uti hwilken det dödliga blir uppswulget af Lifwet, icke kunna wi på något wilkor blifwa nakna fundne, wår utgång ur denna dödsens kropp är helt säkert ett hemgående till Herren⁶⁾. Och detta är tillfylllest för den, för hwilken Christus, och ej något annat, utgör hans förhoppning⁷⁾. Huru det skall wara bestäddt, hemmawarandet hos Herren, affommandet uti Christo, beträffande detta weta wi föga. Om hemgåendet till Herren redan leder till Herrens åstådande ansigte mot ansigte, till Guds barns fullkomliga frihet, till den nya naturens förklarade kropp, detta är mer än twifwelaktigt. Ty målet för wår förhoppning blir Herrens Jesu tillkommelse wid denna werldsälbers slut och uppsiändelsen ifrån de döda. För mellantillståndet gäller blott ordspråket: Ingen timma slår för den salige. Och Bibelordet: Tusende år äro för Herren såsom en dag⁸⁾.

1) Rom. 14: 8; Phil. 1: 21, 23. 2) Phil. 1: 23; 2 Cor. 5: 6, 8. 3) 1 Cor. 15: 18. 4) 2 Cor. 5: 1—8. 5) Joh. 14: 2, 3. 6) 2 Cor. 5: 8. 7) 2 Cor. 12: 9. 8) 2 Petr. 3: 8.

Blott Ett hålla wi fast! I allt fall förlora wi uti döden endast sådant, som icke längre hörer till vårt sanna lif, och som söndrar öf från Christo mera, än förenar öf med honom, således följattligen med denna töttfens kropp den onda lustan, retligheten, swagheten och förgängligheten. Och helt säkert bortfaller också hos vår inre menniska mycket, som skulle störa friden och heligheten, och som har gemenskap med lifwet uti töttet. Å andra sidan skola wi helt säkert komma Herren mera innerligt och fullkomligt nära och mera ohämsmadt warseblifwa hans kärlek, hans närhet, hans lifskraft. Döden är uppswulgen uti segern ¹⁾.

Endast En fråga återkommer lifwål! Och dem wi älska? Skola wi genast återfinna, igenkänna, lefwa med dem? Härpå swaras blott så mycket: kärleken till dem wi älska, följer i allt fall med öf; ty kärleken upphörer aldrig, äfwen då allt, hwad blott tillhör stoltiden, förgås. Men om wi strax efter döden med ögonen finna och känna dem åter, eller om härtill först behöfwes deras och vårt fullkomnande till en förklarad lekamen, om wi icke snarare, allena med Herren och med våra minnen, måste till det inre luttras och blifwa fullmogna för werldsförnyelsens dag, det wet Herren, beträffande det har intet blifwit öf uppenbaradt. Häröfwer får hwar och en tänka sjelf så, som han det förstår; men till den christnes förhoppning hörer det icke, att sålunda wänta ett återseende strax efter döden. Och då uti Guds rike Allt tillgår under förkofran, så få wi förmoda, det

¹⁾ 1 Cor. 15: 54, 55.
Efter döden.

döden sjelf ännu icke är någon förwandling till fullkomlighet, utan, ware sig genom ett sakta mognande till det inre uti Herren, elier genom uppfosttran under nya gemensfapsförhållanden, stali vår inre menniska wäl blifwa ännu mera luttrad och renad till fullkomlighet. Skriften talar litkwäl om en förstling, om en församling utaf fulländade rättfärdige, om en första uppståndelse såsom om något, hwaraf ej alle blifwa delaktige¹⁾.

Hwarför är det icke tillstادت för den chrisne också, att draga någon närmare slutföljhd beträffande det sätt, hwarpå de uti Herranom afsjonnade existera? Hwarför blifwa wi med vår förhoppning så utestlutande hänwisade till warandet när Christo och fullkommandet i Christo? Utan twiswel derför, att Herren icke delar sin ära och sin kärlek med någon warelse. Nedan på jorden har han fordrat af sina lärjungar, att den som icke för hans skull kan öfwergifwa fader, moder, bröder, syster, han är honom icke wärd²⁾. Just så will han också, att wi låta honom allena wara vår förhoppning. Wi skola anförro oss åt honom såsom det enda wäsendtliga, oundärliga goda i lifwet. Intet kreatur får stå emellan oss och hans kärlek. Endast derwid få wi hålla fast! Har Gud gifwit oss sin egen Son, hwarför skulle han tillika med honom icke skänka oss Allt³⁾, men i sinom tid, när och på hwad sätt han det will. Wårt hjerta skall helt och hållet rätta sig derefter, att wi bestå mågom inför honom på hans tillkommelses dag.

Och på samma sätt förhåller det sig med andra frågor, hwilka wäl röra våra hjertan. Huru kommer

¹⁾ Joh. Uppenb. 14: 4; Jac. 1: 18; Ebr. 12: 23; Joh. Uppenb. 20: 6. ²⁾ Matth. 10: 37; Luc. 14: 26. ³⁾ Rom. 5: 6—9; 8: 32; Matth. 6: 33.

det att gå de barn, hwilka utan ny födelse dö? Huru kommer det att gå dem, hwilka, änskönt till det yttre hörande till Christenheten, likwäl, förmedelst hela deras lefnadsriktning, aldrig erböfwo något inre, jaunt iutryck af Christi herrlighet, full af nåd och sanning? Huru kommer det att gå de många millioner menniskor, hwilka under denna werldsålder icke komma i någon beröring alls med det namn, uti hwilket salighet allena finnes? Afwen på dessa frågor erhålla wi icke någon upplösning beträffande Hwarest? När? Huru? Endast Ett weta wi: Guds werld och Guds närwaro upphöra icke der, hwarest vår syntrets upphör; och efter denna werldsålder kommer en ny werldsålder, hwilken wäl utgör hindret för våra föreställningar, men icke för (Guds wägar ¹). Afwen den kommande werldsåldern skall icke vara blottad på (Guds nådes utwägar ²). Gradwis, genom en rad af werldsåldrar, förwerkligar sig den ewiga kärlekens rådslut, hwilken will, att alla stola frälste warda och till sanningens funskap komma ³). Skriften betygar wissserligen det särskilde stola gå förlorade ⁴), och Jesus talar om en synd, som också under denna werldsålder icke skall winna förlåtelse ⁵). Men derutinnan ligger dock omedelbarligen, att förlåtelse ännu meddelas också i den werlden. Då Skriften innehåller antydanden ⁶) om en första och andra uppståndelse, om de förstfullkomnades presterliga och kungliga werkande, om lifsens träd till hedningarnes helbregdo på den nya jorden, så lärer wäl den på vår werldsålder närmast följande werldsåldern

¹) Eph. 2: 7. ²) Joh. Uppenb. 22: 2. ³) 1 Tim. 2: 4.
⁴) Matth. 25: 46; 2 Thes. 1: 9; Joh. Uppenb. 14: 11; 20: 10.
⁵) Matth. 12: 32. ⁶) Joh. Uppenb. 20—22.

först blifwa den rätta tiden för missionen ibland folket uti den mest storartade stil. Ty Gud hafwer allt beslutit under otro, på det han skall förbarma sig öfwer alla ¹⁾).

Wi wilja stadna wid dessa lätta antydanden. Vårt wetande sträcker sig icke långt, och uppenbarelsens stillatigande beträffande sådana frågor, så wigtiga de än äro, erinrar oss derom, det wi öfwerlemnna åt Herren, som åtminstone för närwarande icke gör oss delaktige deruti, att styra werlden och leda dess historia. Waksamme, med olja i våra lampor, skola wi afbida Herren för att ej försumma nådatiden och förfela målet för vår himmelska kallelse ²⁾).

Allt, hwad den Hel. Skrift lärer beträffande den christnes förhoppning med afseende på lifwet efter detta, tjenar dertill, att afhålla oss från äfwenlyrliga, fantastiska föreställningar, såsom ock från förmätna frågor, och att ritta alla våra krafter på den i Christo Jesu wärom Herra beslutna klenoden för vår himmelska kallelse.

Och detta leder oss slutligen ännu till en omständighet, hwartill wi christne ofta blifwa hänwisade utaf dem, hwilka ännu icke dela vår förhoppning. Hwad är den **sedliga frukten** af det christliga hoppet för detta jordelif? Gör den oss verkliga omwillige och obrutbare för de uppgifter, hwilka Gud har gifwit menniskorna på jorden? Äro himmelens medborgare mindre duglige medborgare på jorden dertför,

¹⁾ Rom. 11: 32; Gal. 3: 22. ²⁾ Matth. 24 och 25.

att de här wandra såsom gäster och pilgrimer och söka samt längta efter det blifwande fäderneslandet ¹⁾).

Nej, i sanning icke.

Bli en lärjunge, hwilken blicken på det kommande, höga ansvarsfulla lefnadskallet mera, än lärarens straffdomar och täflan med skolkamraterne sporrar till slit och trohet, blir en sådan lärjunge oduglig för skolan därför, att hans sträfwande är riktadt på framtiden, därför, att hans lifsändamål icke ligger uti skolan? För den christne utgör denna werlden skolan, den tillkommande werlden lifwet ²⁾! Han wet, att skolan är en förberedelse till lifwet och att lifwet icke kan wara betjent med någon, som ej gått i skola; och så hängifwer han sig samwetsgrannt med trohet och arbetsamhet åt de honom uti denna werlden pålagda arbeten, änsfönt han icke i henne sådar sitt fortwarande rum. Seke så lidelsefullt och uteslutande lärer den christne uti sitt hjerta innesatta jordelifwets ändamål, om också de mest ädla ³⁾; det blir honom icke swårt att ifrån skolan träda in i lifwet. Men hwad som fattas honom uti öm tillgifwenhet, ersätter han medelst trohet, offerwillighet, måttlighet. Skall icke det göra öf mera sädliche för hemmets, fäderneslandets, menniskofärlens jordiska arbeten, om det christliga hoppet lærer öf att, såsom främlingar på jorden, afhålla öf från de föttsliga begärelser, hwilka strida emot själena ⁴⁾? Skall det icke göra öf mera allmänt nyttiga, om det christliga hoppet lærer öf att använda mammon, det jordiska goda, såsom något, det endast blifwit öf ansötrödt för att dermed tjena Gudi

¹⁾ Ebr. 13: 14. ²⁾ Ebr. 11. ³⁾ Matth. 6: 21; Col. 3: 1, 2. ⁴⁾ 1 Petr. 2: 11.

och nästan¹⁾? Skall det icke göra de följande arbetena i denna werlden för oss wigtiga, då det christliga hoppet lärer oss, att uti hwarje menniska anse och stona ett Guds beläte, ödmjukt underordna oss hwarandra uti kärleken²⁾.

Men framför allt skänker det christliga hoppet ett mod, en kraft att uthärda under lifwets lidanden och strider, som blott är så till sinnandes uti ett christligt sinne³⁾. Denna christliga behjertenhets är icke det modiga sjelfförtroende, som är en den friska kraftens naturgåfwa, och icke den mera ädla manlighet och ståndaktighet, hwilken icke böjes af hinder och förluster; den behjertenhets, som är mera egendomlig för den christne, bewisar sig uti tålmod, undergifwenhet, saktmod och glädtyghet under anfäktningen. Den christne går ej ur wägen för lidandet; han söker icke att döfwa smärtan genom förströelse eller arbete; han låter förlust, skilsmessa, sorg och bekymmer uti hjertat komma till sin fulla werkan; och han har kraft dertill, derför att han gråter och strider såsom en den der eger hoppet⁴⁾. Hans öga är fästadt på målet; i jemförelse med detta mål tyckes honom all jordens bedröfwelse vara lätt; och mer än det⁵⁾, han wet den vara inslätad uti det ewiga Lifwets frans, hwilken Guds kärlek åt honom slätar⁶⁾. Han wet, att han är i behof af bedröfwelse för att lefwa⁷⁾; han wet, att en herrlig frukt väger derutaf; han wet, att uti lifwet på andra sidan grafwen, då han ser tillbaka

¹⁾ Luc. 16: 9; Matth. 25: 14—30. ²⁾ Matth. 5: 5; 2 Cor. 5: 10. ³⁾ Rom. 5: 3, 4; 2 Cor. 1: 6; Eph. 4: 1, 2; Ebr. 6: 12; Joh. Uppenb. 13: 10. ⁴⁾ 1 Thess. 4: 13. ⁵⁾ Rom. 8: 18; 2 Cor. 4: 17. ⁶⁾ Rom. 5: 2; 2 Cor. 4: 16; 1 Petr. 1: 6, 7; Jac. 1: 2, 3. ⁷⁾ Apostlagern. 14: 22; Ebr. 12: 6—8, 11.

på sin jordiska wandel, han aller minst wille wara i saknad af just de dagar och stunder, hwilka på jorden blifwit honom till de swåraste ¹⁾).

Således är den christliga förhoppningen, oansedt des rittning på det andra lifwet, fruktbar på goda werk. Fri från allt det förgängliga och orena på jorden, wet den sig bunden wid Allt, hwad för Herren utgör medel för uppfostran och för oß skådeplats för vår öfning uti kärleken. Men med det bästa uti vår förhoppning är detta: ju fullkomligare den blir, desto mera förjagar den all fruktan ut ur våra hjertan; ty menniskorna hafwa **icke blott att hoppas utaf lifwet på andra sidan grafwen, utan också att frukta.**

Med affigt har jag icke berört denna allwarssamma sida uti Guds domar. Det är menniskan förelagdt ²⁾ en gång dö, men sedan domen. Den christliga förhoppningen undandraget oß, ju mera wi uti henne wäga till, denna dom ³⁾. Hwad som måste hota och försträcka hwarje allwarlig menniska ⁴⁾, det få wi uti Christo genom Guds nåd emotse såsom vår frälsning och vårt fullkomnande ⁵⁾.

Det förblifwer wid Apostelens ord ⁶⁾: **Men hoppet låter icke komma på skam: ty Guds kärlek är utgjuten i vår hjerta genom den Helga Andan.**

¹⁾ Joh. Uppenb. 7: 9—17. ²⁾ Ebr. 9: 27. ³⁾ Joh. 5: 24. ⁴⁾ Matth. 12: 36. ⁵⁾ Rom. 8: 33, 34. ⁶⁾ Rom. 5: 5.

